

MAMLAKATDA IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH VA RIVOJLANTIRISH

*Yusufov Bunyodbek Ulug'bek o'g'li- Toshkent iqtisodiyot va
texnologiyalari universiteti magistranti*

Anotatsiya: Davlat sektori iqtisodiyotini o'rganishda iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish - bu xalq, mintaqa, mahalliy hamjamiyat yoki shaxsning iqtisodiy farovonligi va hayot sifatini belgilangan maqsad va vazifalarga muvofiq yaxshilash jarayoni. Iqtisodiy rivojlanish odamlarning farovonligini oshirishga qaratilgan siyosat aralashuvi bo'lsa, iqtisodiy o'sish bozor unumdorligi va YaIMning o'sishi hodisasidir. Ushbu tezisdagi, mamlakat iqtisodiy o'sishni ta'minlash va rivojlantirish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari, iqtisodiy ko'rsatkichlar, inflyatsiya, YaIM, ishsizlik darajasi, inovatsiya, o'rtacha daromad, hayotiylik davri, strategiyaviy rejalashtirish.

Iqtisodiy o'sish, mamlakatning iqtisodiy rivojlanish darajasini belgilovchi muhim ko'rsatkichdir. U, milliy daromadning oshishi, ish o'rinlarining ko'payishi, aholi farovonligining yaxshilanishi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada, mamlakatda iqtisodiy o'sishni ta'minlash va rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar, omillar va muammolarni batafsil tahlil qilamiz. Iqtisodiy o'sish, bir qator ko'rsatkichlar orqali o'lchanadi. Ushbu ko'rsatkichlar, mamlakatning iqtisodiy rivojlanish darajasini aks ettiradi. Mamlakatning iqtisodiy faoliyatini o'lchashda eng muhim ko'rsatkich hisoblanadi. YaIMning o'sishi, iqtisodiy o'sishni ko'rsatadi. Aholining o'rtacha daromadi, iqtisodiy o'sishning aholi farovonligiga ta'sirini ko'rsatadi. Ishsizlik darajasi, iqtisodiy faoliyat va aholi turmush darajasining muhim ko'rsatkichi. Past ishsizlik darajasi, iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Investitsiyalar va sarmoyalar, iqtisodiy

o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Yuqori sarmoya darajasi, iqtisodiy o'sishni oshiradi. Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bir qator omillar muhim ahamiyatga ega. Ushbu omillar, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatdan mamlakatning rivojlanishini belgilaydi. Iqtisodiy rivojlanish, mamlakatda iqtisodiy o'sishni ta'minlashning asosiy omillaridan biridir. Iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlarini yaratish, daromadlarni oshirish va ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirishga yordam beradi. Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Investitsiyalar, yangi texnologiyalarni joriy etish va ish o'rinlarini yaratishga yordam beradi. Kichik va o'rta bizneslar, iqtisodiy o'sish va ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynaydi. Ularni qo'llab-quvvatlash, iqtisodiy o'sishni ta'minlashga yordam beradi. Innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni rivojlantirish, iqtisodiy samaradorlikni oshiradi. Innovatsiyalar, mahsulot va xizmatlarning sifatini yaxshilashga yordam beradi.

Ta'lim va malaka, iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Yuqori ta'lim darajasi va malakali ishchi kuchi, iqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydi. Ta'lim tizimini takomillashtirish, sifatli ta'limni ta'minlash va yangi ta'lim metodlarini joriy etish zarur. Kasb-hunar ta'limini rivojlantirish, malakali ishchi kuchini tayyorlashga yordam beradi. Bu, ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi. Aholining hayot davomida ta'lim olish imkoniyatlarini yaratish, malakani oshirish va yangi ko'nikmalarni egallashga yordam beradi. Sog'liqni saqlash tizimi, iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Sog'lom aholi, iqtisodiy faoliyatni oshiradi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish, sifatli tibbiy xizmatlarni taqdim etish va tibbiy infratuzilmani yaxshilash zarur. Sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, aholi o'rtasida sog'liqni saqlash madaniyatini oshirishga yordam beradi. Sog'liqni saqlash dasturlarini amalga oshirish, kasalliklarning oldini olish va aholi salomatligini yaxshilashga yordam beradi. Ijtimoiy himoya tizimlari, iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy himoya, kam ta'minlangan qatlamlarga yordam beradi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Kam ta'minlangan qatlamlarga yordam berish uchun

ijtimoiy himoya dasturlarini ishlab chiqish zarur. Ijtimoiy xizmatlarni rivojlantirish, aholi turmush darajasini oshirishga yordam beradi. Bu, ijtimoiy muammolarni hal qilishda muhim ahamiyatga ega. Ijtimoiy adolatni ta'minlash, aholi o'rtasida tenglikni va barqarorlikni oshiradi. Iqtisodiy o'sishni rivojlantirishda bir qator muammolar mavjud. Ushbu muammolar, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatdan mamlakatning rivojlanishini to'xtatishi mumkin.

Yuqori ishsizlik darajasi, aholi daromadlarini kamaytiradi va iqtisodiy o'sishni to'xtatadi. Inflatsiya, aholi daromadlarining real qiymatini kamaytiradi va xarajatlarni oshiradi. Iqtisodiy resurslarning cheklanganligi, investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muammolarni keltirib chiqaradi. Ta'lim tizimidagi muammolar, aholi malakasini oshirishga to'sqinlik qiladi. Sog'liqni saqlash tizimidagi muammolar, aholi salomatligini pasaytiradi. Ijtimoiy adolatsizlik, aholi o'rtasida tenglikni pasaytiradi va ijtimoiy barqarorlikni buzadi. Siyosiy beqarorlik, iqtisodiy rivojlanishni to'xtatadi va aholi farovonligini pasaytiradi. Korrupsiya, resurslarning noto'g'ri taqsimlanishiga olib keladi va ijtimoiy adolatsizlikni kuchaytiradi. Aholining siyosiy jarayonlarda ishtirok etish darajasining pastligi, ijtimoiy muammolarni hal qilishda to'siklarni keltirib chiqaradi. Mamlakatda iqtisodiy o'sishni ta'minlash va rivojlantirish uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirish zarur. Ushbu strategiyalar, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatdan mamlakatning rivojlanishini ta'minlashga yordam beradi. Iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy infratuzilmani rivojlantirish zarur. Kichik va o'rta bizneslarni rivojlantirish, iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi va ish o'rinlarini yaratadi. Innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va mahsulotlar sifatini oshirishga yordam beradi. Ta'lim tizimini takomillashtirish, sifatli ta'limni ta'minlash va yangi ta'lim metodlarini joriy etish zarur. Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish, sifatli tibbiy xizmatlarni taqdim etish va aholi salomatligini yaxshilashga yordam beradi. Ijtimoiy himoya tizimlarini rivojlantirish, kam ta'minlangan qatlamlarga yordam berish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga

yordam beradi. Siyosiy barqarorlikni ta'minlash, iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi va aholi farovonligini oshiradi. Korrupsiyaga qarshi kurash, resurslarning adolatli taqsimlanishini ta'minlaydi va ijtimoiy adolatni kuchaytiradi. siyosiy jarayonlarda ishtirok etish darajasini oshirish, ijtimoiy muammolarni hal qilishda yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. "Entrepreneur: What It Means to Be One and How to Get Started". Investopedia. Retrieved 25 December 2022.
2. "What is entrepreneurship? definition and meaning". Business Dictionary. Archived from the original on 16 November 2018. Retrieved 21 January 2016.
3. AK Yetisen; LR Bob Volpatti; AF Coskun; S Cho; E Kamrani; H Butt; A Khademhosseini; SH Yun (2015). "Entrepreneurship". Lab Chip.
4. Katila, Riitta; Chen, Eric L.; Piezunka, Henning (7 June 2012). "All the right moves: How entrepreneurial firms compete effectively" (PDF). Strategic Entrepreneurship JNL.
5. Audretsch, David B.; Bozeman, Barry; Combs, Kathryn L.; Feldman, Maryann; Link, Albert N.; Siegel, Donald S.; Stephan, Paula; Tassej, Gregory; Wessner, Charles (2002). "The Economics of Science and Technology". The Journal of Technology Transfer.
6. Alina Hyz; Marzanna B. Lament; Sławomir I. Bukowski, eds. (2021). Competitiveness and Economic Development in Europe: Prospects and Challenges. Taylor & Francis.
7. Monica Lindgren; Johann Packendorff (1 January 2009). "Social constructionism and entrepreneurship: Basic assumptions and consequences for theory and research". International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research. **15** (1): 25–47.
8. Helle Neergaard; John P. Ulhøi (2007). Handbook of Qualitative Research Methods in Entrepreneurship. Edward Elgar Publishing. ISBN 9781847204387.

9. Lena Olaison (2014). Entrepreneurship at the limits. Frederiksberg: Copenhagen Business School